

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Debreceni Róbert ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Grébec Kristóf jogtanácsos által képviselt alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 40.P.26.195/2009. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.600/2010/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.500 (Tizenkettőezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 802.700 (Nyolcszázkettőezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes MALÉV pilótaként részt vett abban az előtakarékosági akcióban, amelynek keretében, meghatározott feltételek teljesítése esetén, jogosultságot lehetett szerezni személygépkocsi külföldről történő vámmentes behozatalára. A feltételek szerint a havi vámkedvezmény felét kellett felajánlani előtakarékoságra, a másik felét pedig áruvásárlás esetén lehetett felhasználni. A megtakarítást a vámhatóság tartotta nyilván. A vámhatóság az 1999. február 18-án kelt, 1097/1999. számú határozatával a gépkocsi előtakarékosághoz felhasználható havi vámkedvezményt meghaladó vásárlás értéke után a felperest 2.384 forint vám megfizetésre kötelezte. A határozatban

szereplő tájékoztatás szerint, amennyiben a kiszabott összeg nem kerül határidőben befizetésre, a gépkocsi előtakarékoságot a nyilvántartásból törlik. A felperes a határozatban foglaltaknak eleget tett, majd 1999. május 7-én külföldön személygépkocsit vásárolt, amelyet az alperes az 1999. június 25-én kelt határozatában, 17.500 forint környezetvédelmi termékdíj-megfizetési kötelezettség mellett, vámmentesen vámkezelt. A felperes a gépkocsit 1999. október 28-án 9.000.000 forintért értékesítette. Ezt követően a vámhatóság az 1999. november 22-én meghozott 3095/1999. számú határozatában az előbbi határozatát visszavonta és a gépjárművet 12.600.771 forint vámteher kiszabása mellett vámkezelte. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú közigazgatási szerv az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A felperes által kezdeményezett közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti perben a Fővárosi Bíróság a 14.K.31.562/2000/15. számú ítéletével a keresetet elutasította, majd a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.I.35.993/2001/4. számú jogerős ítéletével a Fővárosi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A felperes a kiszabott vámot 2005. március 29-én fizette meg.

A felperes keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén 13.377.666 forint és annak törvényes kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Kereseti álláspontja szerint az alperes a - havi vámkedvezményt meghaladó vásárlás értéke után vámot kiszabó - határozatában szereplő téves tájékoztatásával kárt okozott. Okkal hihette ugyanis, hogy ha a kiszabott vámot az előírt határidőben megfizeti, a nyilvántartásban a gépkocsi előtakarékosága és a vámmentes behozatalra vonatkozó jogosultsága fennmarad. Káraként a gépjármű behozatalával (8.654.755 forint vételár, 202.140 forint behozatali költség, 12.600.771 forint vámteher) és a közigazgatási határozat megtámadásával (összesen 920.000 forint ügyvédi munkadíj és illeték) felmerült költség, valamint a gépjármű értékesítésével befolyt vételár (9.000.000 forint) különbözetének megfelelő összeget érvényesítette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen a követelés elévülésére hivatkozott, érdemben a kártérítés jogalapját és összegszerűségét vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 25.000 forint perköltséget, továbbá az államnak felhívásra 790.660 forint eljárási illetéket. Az elsőfokú bíróság - egyetértve az alperes elévülési kifogásával - megállapította, hogy a felperes követelése elévült, ezért a Ptk. 325. § (1) bekezdés alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy a perben érvényesített kára 2005. március 29-én, a vám tényleges megfizetésekor következett be.

Kifejtette, hogy a felperes vagyonában beállt értékcsökkenés időpontja, így a Ptk. 360. § (1) bekezdés alapján a kártérítés esedékessége a fizetési kötelezettség keletkezésének napja, miután a kártérítési követelésnek a vámfizetési kötelezettség az alapja. A vámfizetési kötelezettség, amely a felperes vagyonát akkor is csökkentette, ha a tényleges kifizetés csak később történt meg, a Legfelsőbb Bíróság közigazgatási perben 2003. augusztus 28-án hozott határozatával keletkezett. A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében ettől az időponttól kezdődött az elévülés, amely a keresetlevél benyújtásának időpontjában (2009. november 9.) a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján letelt. Az elévülés valamennyi, a vámteherrel kapcsolatban kifizetett és kárként érvényesített követelésre is megállapítható.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a felperes elsőfokú illetékfizetési kötelezettsége helyesen 802.700 forint. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 12.500 forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak felhívásra 802.700 forint fellebbezési eljárási illetéket.

A másodfokú bíróság eltérő indokolás mellett értett egyet az elsőfokú bíróság döntésével. Álláspontja szerint a felperes saját elhatározásából kötött üzleti tranzakciói eredményeként a gépjármű behozatalával és értékesítésével 143.105 forint haszonra tett szert. Ezzel szemben az alperes határozata alapján vámterhet, majd e határozat felülvizsgálatára irányuló közigazgatási perben a pervesztessége következtében perköltséget és illetéket kellett fizetnie. A felperes vagyonát tehát kizárólag a vámhatóság határozatával kiszabott és a bírósági ítéletekben megállapított fizetési kötelezettségek csökkentették. Az alperes jogszerű határozatával megállapított fizetési kötelezettség ugyan csökkentette a felperes vagyonát, azonban ez a vagyoncsökkenés nem károkozó körülmény folytán következett be. Ezért annak megtérítésére a felperes a kártérítés szabályai szerint nem tarthat igényt (Ptk. 339. § (1) bek. és 355. § (4) bek.). A felperes tehát az alperes magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett kár hiányában nem igényelheti az alperestől a kárként megjelölt összeg megtérítését. Ezért keresete nem a követelés elévülése, hanem a jogalap hiánya miatt alaptalan.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a kereseti kérelmének való helyt adás, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet tévesen értelmezte a kárigény jogalapját. Keresete ugyanis nem a vámfizetési kötelezettséget megállapító határozaton, hanem az

alperes korábbi, a gépjármű előtakarékosághoz felhasználható havi vámkedvezményt meghaladó vásárlás után vámterhet megállapító határozatában szereplő téves tájékoztatásán alapult. E közlésre alapítottnan vásárolta meg és hozta be külföldről a személygépkocsit, amelyből kára származott. Az alperes felelőssége ezért a téves jogértelmezésen alapuló tájékoztatásával összefüggésben okozott kárért fennáll, mint ahogy azt a Legfelsőbb Bíróság az azonos tényállás alapján meghozott Pfv.V.20.810/2009/6. számú határozatában is megállapította. A közigazgatási jogkörben okozott kár Ptk. 349. § (1) bekezdés szerinti feltételei pedig fennállnak. Az elsőfokú bíróság is tévesen állapította meg a követelés elévülését arra alapítottnan, hogy az elévülés a vámfizetési kötelezettség keletkezésétől kezdődött. Abban az időpontban ugyanis, amikor a közigazgatási perben hozott jogerős ítélet alapján vámfizetési kötelezettség terhelt, a vagyona még sértetlen volt. Ezért a kár bekövetkezésének hiányában kárigényt sem érvényesíthetett volna. A vagyonában bekövetkezett tényleges értékcsökkenés a kötelezettség teljesítésével, a vám tényleges megfizetésével következett be. Káraként pedig nem a megfizetett vámot, hanem azt az összeget érvényesítette, amely a gépjármű eladása és a megfizetett vám különbözeteként jelentkezett.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a felperes követelése elévült. A Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik. A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik. A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az adott esetben a Legfelsőbb Bíróság közigazgatási perben hozott határozata a vám megfizetését tette esedékessé. A határozat meghozatalának időpontjától ezért a Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az alperes vámkövetelése tekintetében kezdődött meg az elévülés. Helytállón hivatkozott arra a felperes, hogy vagyonában a tényleges értékcsökkenés akkor következett be, amikor a kiszabott vámot 2005. március 29-én megfizette. Ennél fogva a megtérítési igénye is csak ebben az időpontban válhatott esedékessé. Ezt megelőzően az alperessel szemben - az idő előtti - kárigényét nem is érvényesíthette volna. Ezért a felperes 2009. november 9-én, az öt éves elévülési időn belül benyújtott keresetében érvényesített követelés nem évült el.

A jogerős ítélet a vámterhet megállapító, jogszerű határozat tekintetében állapította meg az alperes kártérítő felelősségét kizáró jogellenes magatartás és okozati összefüggés hiányát. Amint arra a felülvizsgálati kérelem is helytállón hivatkozott,

elmulasztotta ugyanakkor vizsgálni az alperes korábbi határozatában adott tájékoztatása miatt felmerült kártérítési felelősségét, amit a felperes a kártérítés iránti kereset jogalapjaként megjelölt. A Legfelsőbb Bíróság BH 2009/325. szám alatt közzétett, Pfv.V.20.810/2009/6. számú határozatában - hasonló tényállás mellett - már megállapította, hogy a közigazgatási szerv határozatában a kirívóan súlyos jogértelmezési tévedésen alapuló jogalkalmazási gyakorlatról adott tájékoztatásért a kártérítési felelősség fennáll. A hivatkozott jogesetben, csak úgy, mint a jelen ügyben a gépjármű előtakarékosághoz felhasználható havi vámkedvezményt meghaladó vásárlás értéke után vámfizetésre kötelező határozatban adott tájékoztatás, mely szerint a kiszabott összeg határidőben való meg nem fizetése esetén a gépjármű előtakarékoság a nyilvántartásból törlésre kerül, csak úgy volt értelmezhető, hogy a vám megfizetése esetén az előtakarékoság fennmarad. Az alperes határozatában megnyilvánuló jogértelmezésnek ugyanakkor jogszabályi alapja nem volt. Tartalmilag ezt támasztotta alá a közigazgatási perben az alperes vámterhet megállapító határozatának jogszerűségét megállapító és a felperes keresetét elutasító jogerős ítélet is. Ezért az alperes felelőssége a kirívóan súlyos jogértelmezési tévedésen alapuló tájékoztatással okozati összefüggésben bekövetkezett kárért - a Ptk. 349. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - a Ptk. 339. § (1) bekezdés alapján megállapítható.

A felperes keresetében a káraként, függetlenül a számításának levezetésétől (mely szerint előbb a gépjármű eladásából keletkezett jövedelméből levonta a vételárat, majd az így adódott nyereséget a vámteherből vonta le, és ehhez az összeghez számította hozzá a gépjármű üzembe helyezésével, valamint a közigazgatási perben felmerült költségeket), lényegében a gépjármű behozatalával felmerült teljes kiadás és a gépjármű értékesítésével befolyt vételár különbözetét érvényesítette. Miután a gépjármű behozatalával és üzembe helyezésével felmerült költség (8.654.755 forint vételár és 202.140 forint behozatali költség) a gépjármű értékesítéséből (a 9.000.000 forint eladási árból) megtérült, a behozatallal közvetlenül felmerült költségek tekintetében a felperest kár nem érte. A fennmaradó összeg, amelyet a felperes a káraként megjelölt, attól függetlenül, hogy a felülvizsgálati kérelem ennek az ellenkezőjét hangsúlyozta, nem más, mint a kiszabott vám és a közigazgatási perben megfizetett perköltség. Amint azt a hivatkozott analóg ügyben hozott jogerős ítélet is megállapította, a jogszerűen kiszabott vám, valamint a jogszerű határozat megváltoztatása iránt alaptalanul indított közigazgatási per költsége - jogellenes magatartás hiányában - kártérítésként nem követelhető. Ezen túlmenően ezek a költségek az alperes felróható magatartásával sem állnak okozati összefüggésben. Amennyiben az alperes téves tájékoztatásán alapuló kártérítési felelősségével okozati összefüggésben a felperesnek kára keletkezett, annak mértéke a bekerülési költségnek (a gépjármű vételára, a kiszabott

vám, a forgalomba helyezés költsége) és az adott típusú gépjármű vásárláskori belföldi forgalmi érték az egybevetésével állapítható meg. A felperes azonban káraként nem az esetlegesen így felmerült vagyoni hátrányát jelölte meg. A kereset ezért az érvényesített kár tekintetében alaptalan. Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet érdemben jogszabálysértés nélkül utasította el a keresetet.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdés alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2011. január 19.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő